



ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 8.

V Ljubljani 1. avgusta 1884.

Leto XIV.



Igráč mi, oče, več ní mar,
Orožje svétlo daj mi v dar,
Dovolj sem star, dovolj močán,
Da pojdem v ljúti boj srčán.

Lesení konj mi ní za nič,
Vzvesdlil bi me živ konjič,
Da bi me nesel v kruti boj,
Za bédni dom mej vražni roj.

Srčán deček.

Čimú mi bode meč lesén?
O, oče! daj mi meč jeklén,
Da močno ga nabrusil bom,
S sovragi se poskusil bom.

In tá-le puška ní za mé,
Želí mi risane sreé,
Da napotím se v topov gróm,
Da rešim mili, tožni dóm.

Igráč mi, oče, več ní mar,
Orožje svetlo daj mi v dar:
Dovolj sem star, dovolj močán,
Da pojdem v ljúti boj srčán.

Josip Rôsa.

— x —

Prijatelja.

(Izvirna povest.)

(Konec.)

III.



Minulo je petnajst let po tej dogodbi in marsikaj se je izpremenilo v tem času. V siromašnej koči ni bilo več vdove Marijane; tudi ona se je že preselila v večnost. Najdemo pa vendar še tukaj naša stara

znanca Ivana in Bogomira. Bogomir je bil zal in čvrst mladenec, a ne tako Ivan, ki je bil nekoliko slabejše telesne postave. Ali čim menj je bilo razvito njegovo telo, tem lepše se je razvil njegov um in njegovo srce. Oba sta bila pridna in delavna ter sta ravno prišla vsa črna od svojega dela iz oglénice, kjer sta oglárila po materinej smrti. Kaj jima je danes, da sta takó pobita? Skleda jedi stoji pred njima na mizi, ali nobeden se je ne pritakne. Ali sta bolna? — Dolgo sedita molčeč, dokler ne pretrga Ivan te grobne tišine. „Bogomir dragi! ločitev nama trga srcé. Ali drugače ni, ker tebe dolžnost kliče v vojake, in treba je, da zapustiš mirno siromašno kočó, v kateri sva tako lepo in složno živela. In v tej kočí moraš zapustiti prijatelja, kateri te iskreno ljubi!“

„Rad, prav rad bi šel, kamor me kliče dolžnost, ali srce moje mi pravi, da zdaj zadnjič diham v tvojej bližini, da zadnjič gledam v tvoje milo lice. Samo jedenkrat mi še dovoli, da položim svojo trudo glavo na tvoje prsi, ter mi preženi s prijateljsko besedo strašne misli, katere mi rojé po glavi.“

„Pojdi no, pojdi! saj ti vojaška leta kmalu potekó in potlej se zopet vidiva, tem srečnejša po dolgej ločitvi.“

Ali vse te besede dobrega in zvestega prijatelja so bile zamán; Bogomir se ni dal utolažiti. Šel je, a za nekaj časa se zopet vrnil pripravljen za pot. Molčeč sta šla po kolovoznem potu; vsakemu posebej so se motale različne misli po glavi. Takó prideta do glavne ceste.

„Ivan, ne hodi dalje! do mesta me takó ne moreč sprémiti, vrni se raje, da bodeš poprej domá.“

„Bodi zdrav, prijatelj moj dragi; hodi srečno in ne zabi svojega Ivana.“ — To rekši, podasta si roki in — ločila sta se prijatelja.

V vélikem mestu je našel Bogomir vso drugačno tovarišijo, nego jo je imel domá. Čvrsti in krepki fantje iz vseh krajev zemlje, zbrali so se v vojašnici. Med njimi je našel Bogomir tudi znancev iz domače vasi. Prvo leto se je večkrat spomínal domačega kraja in prijatelja, katerega je ostavil domá; ali vojaško življenje mu je kmalu vse to izbrisalo iz spomina. Bogomir se je začel družiti s slabimi in malopridnimi tovariši, kateri so mu vse dobre in plemenite občutke uničili v njegovem mladem srci. In tako je postal Bogomir najsurovejši med surovimi, najhudobnejši med hudobnimi. Pozabil je vse nauke svoje prerano umrle matere, pozabil njena poslednja opominjevanja, pozabil Boga ter takó zašel na pot pregrehe in hudobije. A kdor izgubi ljubezen do Boga in strah božji iz svojega srca, ta se tudi malo briga za svojega bližnjega, temu ni mar niti dobrega prijatelja, niti dobrotnikov svojih. Tudi Bogomiru ni bilo več mar njegovega nekdanjega prijatelja in tovariša, ubozega Ivana.

Neeega dne je bil zopet po starej navadi v jako slabej tovarišiji. Kar se oglasi v kotu za mizo jeden njegovih tovarišev: „Bogomir, ali veš nekaj novega? Dobil sem ravno pismo iz doma. Mnogo veselega, a tudi dosti žalostnega je v njem; posebno kar se tiče tebe. Tvoj pristréno ljubljéni prijatelj Ivan nima družega opravila nego opravljati tebe po vsej domačej vasi. On se grdo láže o tebi ter pravi, da se pri vojakih zeló slabo vedeš, da so te celó zaprli, ker si jednemu svojih tovarišev pokradel denarje in zlato uro. Ali kaj ti hočem dalje pripovedovati — nečem te žaliti in jeziti. Ako bi ti vse povedal, kar vem, bilo bi slabo za tebe, in znal bi si kaj žalega storiti.“

Govornik je znal vsako besedo takó zasukati, da je udarila kakor strela v Bogomirovo srce.

„Povej, o le povej mi vse, da bodem znal, kako se mi je ravnati proti hinavskemu Ivanu. Vrat zavijem lažnjiveu, kadar prideva skupaj,“ zavpil je Bogomir v svojej jezi.

„Nu, nu, le počasi in ne prenašli se. Prav sem storil, da ti nisem vsega povedal, ker vidim, kako si vroče krvi,“ poprime zopet prvi vojak besedo, ki je sam te laži okolo trosil, da bi se maščeval nad Ivanom, in to samó zaradi tega, ker ga je Ivan zaradi njegovega pohujšljivega vedenja vpríčo domačih fantov svaril in opominal. Dolgo je kuhal sovraštvo do njega, a danes se mu je posrečilo izpremeniti v sovražnika ónega človeka, katerega je Ivan najbolj ljubil na svetu. Hudobnež je dobro znal, da bode Ivana ta izguba bolj bolela, nego vsaka druga osveta. In kar je želel, dosegel je. Bogomirovo pokvarjeno srce je vzprijelo sumničenje, predno se je prepričal o resnici grdega obrekovanja. Ni mu bilo do tega, da bi poizvedel resnico, temveč gojil je v srci sovraštvo do Ivana, katero je postajalo vedno večje. Komaj je čakal dneva, kateri mu prinese prostost; a on ni čakal prostosti, da bi zopet objel svojega nekdanjega zvestega prijatelja, nego da bi se maščeval nad sovražnikom, ki ga je ogrdil pred svetom.

* * *

Vesela novica, da se vrnejo fantje, ki so šli pred tremi leti k vojakom, vsak na svoj dom, dospela je tudi v mirno Ivanovo kočó. Kako vesel je bil Ivan te novice, povedati se ne dá. Lice mu je žarelo od veselja in nenavadno urno se je sukal po hiši. Kaj mu je delalo toliko veselja?

Nič drugega nego vesela vest, da pride dolgo pričakovani njegov prijatelj Bogomir zopet v domač kraj; to je oni Bogomir, katerega je pred tremi leti izprijel do razpotja. Ravno je premišljeval, kaj bi storil, da bi razveselil Bogomira takó, kakor mu bi najbolj ugajalo, kar se odpró vrata in Bogomir stopi v hišo. Nekako srpo se je oziral po hiši, in iz ust mu ni bilo slišati prijaznega pozdrava, kakeršen se spodobuje došlemu prijatelju in znanecu.

„O Bogomir, Bog te vzprejmi!“ bile so prve Ivanove besede, ki je hitel k prijatelju, da bi mu segel v roko.

„Ivan, znam, da si me težko pričakoval,“ odvrne mu Bogomir, „ali ne zameri, da ne morem odgovarjati tvojej ljubeznjivosti, ker nimam časa in se mi mudi v vas, kjer me pričakujejo moji dobri prijatelji in tovariši; obljubil sem jim, da pridem tja. Ako me izpremiš nekoliko časa, povedati ti hočem, kar mi je že dolgo na srei.“

Ivan je bil takój pripravljen in kmalu sta bila na potu v bližnjo vas. Kolikokrat sta veselo tekala po tej stezi do onega kraja, kjer globoko v prepadu šumi potok, ter s svojimi penečemi valovi bije ob skalnate stene, ki visoko molé iz njegove globoke struge. V zračnej višini nad potokom pa stoji preko struge lesena brv, ki veže gozd z bližnjo vasico. Kdaj sta bila prijatelja zadnjič skupaj na tem mestu? To je bilo takrat, ko je Bogomir odhajal k vojakom. In kolika izprememba v tem kratkem času! Kje je ona prijateljska vez, katera je tako lepó vezala dve srci. Kakšna je danes njiju pot? Molčec korakata drug poleg drugega.

„Zahvaljujem se ti za vse dobrote,“ poprime Bogomir besedo, „katere si mi skazal za časa mojega vojaštva, a še posebno se ti zahvaljujem za ostudne laži in grdo obrekovanje, s katerim si me pripravil ob dobro imé pri poštenih ljudéh. Da bi bila v tebi taka hinavščina, nikoli bi ne bil verjel. Poberi se izpred mene, hinavec!“

„Bogomir, kako govoriš danes, ne umejem te. Ali so resnica tvoje besede, ali se le norčuješ z menoj? Da bi te bil jaz obrekoval, to je presmešno; hà, hà, hà! kakó li moreš kaj takega misliti, dovoli mi, da se ti prav iz srca nasmejem.“ To rekši začel se je Ivan iz vsega grla smijati. Ali jeza v Bogomirovem srci ni našla miru, nego še bolj je vzplamtela, kolikor srčneje se je nedolžni Ivan smijal. V tem sta dospela do rečene brvi.

„Hudobnež! ali me hočeš s svojim hinavskim smehom še bolj slepiti? Hà, ti bi bil rad nedolžen v mojih očéh, in zato se mi hočeš posmehovati!“ To rekši, udari Ivana tako močno po glavi, da se takój zgrudi v globoki prepad. — „Bog se me usmili!“ bile so jedine Ivanove besede, ko je letel v prepad.

„Kar si iskal, to si našel,“ upil je Bogomir zaničljivo za njim, ter se podal v vas k svojim tovarišem, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

Drugo jutro so našli gozdarji ubozega Ivana viseti ob košatem grmu tikoma prepada. Hitro so ga oprostili in prenesli v njegovo kočó. Dolgo, dolgo je ležal v nezavednosti in čudne, nerazumljive besede so mu vhlajale iz ust. „O imej vender usmiljenje z menoj, ki te pristréno ljubim. Ne pahni me v prepad,“ takó in še več je blèdel ubogi Ivan, a ljudje ga niso razumeli, ker je bilo vse njegovo govorjenje pretrgano in je govoril v blódnji svojega uma. A toliko so vender ljudje sklepali, da bi bil kdo utegnil storiti tako hudodelstvo.

Čez dolgo se Ivan probudi. „Kje sem?“ — „Domá v svojej hiši,“ odgovori mu star mož, ki je sedel poleg njegove postelje.

„O to so bile hude sanje. Zdelo se mi je, da me nekdo pehá v globoko brezno, in — — —“

„To niso bile sanje, bila je resnica, ker smo te visečega našli ob grmu nad prepadom. Izvestno te je nekdo pahnil v prepad; to nam priča tudi tvoje zmedeno govorjenje. Povej nam hudodelnika, da ga izročimo pravici.“

Zdaj se je Ivan še le zavedel, kaj se je godilo ž njim. Spomnil se je v tem trenutku Bogomirovih besed in debele solze se mu vlijó iz oči. Kmalu potem reče: „Možje, motite se, ako mislite, da me je kdo pahnil v globoki prepad. Ne, tega ni storil nihče; jaz sam sem se ponesrečil in padel raz ozko brv v globočino. Hvala vam, ki ste mi otehi življenje; ako bi ne bilo vas, bil bi že davno mrtev.“

Ivan je bil krepkega telesa in v malo dneh se je popolnem popravil, da je mogel zopet po starej navadi opravljati svoja vsakdanja opravila. Prvi dan, ko je vstal iz postelje, pokleknil je pred podobo križanega Zveličarja, povzdignil svoji roki ter molil tako-le:

„O moj ljubeznjivi Zveličar! ponižno se ti zahvalim, da si mi otel življenje ter vzel morilno orožje človeku, katerega ljubi moje srce. Tebi ga priporočim, da ga vodiš po potu življenja, ter pripelješ k pravemu spoznanju njegovega pregrešnega življenja.“ Tako je molil Ivan za svojega morileca.

IV.

Minulo je dobrih trideset let in zopet so prihruli sovražniki v naše lepe dežele, po katerej so neusmiljeno gospodarili. Kri je tekla v potokih in drugega ni bilo slišati, nego jok in zdihovanje. A tudi še druge nadloge so pritiskale uboge avstrijske podložnike: kuga in lakota, ki ste izpremljali krvavo vojsko.

Poglejmo nekoliko nazaj, da vidimo, kaj dela naš Ivan in kako se mu godi. Zeló se je postaral in njegovi osiveli lasje mu še bolj krásijo lice, katero še vedno kaže plemenitost njegove duše. Ravno je izvršil svoje delo in počival pod senco stare lipe, ki je stala pred njegovo kočo. Videti je bilo, da je v globoke misli zatopljen. In kaj bi ne bil; premišljeval je, koliko trpé ubogi vojaki, ki žrtujejo kri in življenje, da branijo čast in blagostanje domovine. Spomnil se je tudi svojega nekdanjega prijatelja Bogomira, o katerem ni nikoli slišal niti besedice od óne žalostne dobe, ko ga je bil pahnil v prepad. Kje neki živi zdaj? kakó se mu godi? to so bila vprašanja, katerim ni mogel nihče odgovoriti. „O, ko bi mogel samo jedenkrat še videti svojega prijatelja in tovariša in mu povedati, da sem nedolžen, da mu moje srce ni nikoli želelo hudega, da sem ga ljubil bolj kot samega sebe; ko bi mu mogel vse to povedati in ga tudi prepričati tega, bil bi pač srečen.“ To rekši, vstal je in šel k bližnjemu potoku, da bi si prinesel malo vode. Prišedši do potoka, zasliši poleg bližnjega grma čudno stokanje. Takój popusti vrč ter hiti h kraju, od kodar je bilo slišati človeški glas. O kako žalosten prizor njegovim očem! Tu je ležal v krvavečih ranah ubog vojak, zapuščen od vsake človeške pomoči. Komaj je Ivan ranjenca ugledal, takój ga je vzdignil na svoji rami in nesel domóv, kjer ga je položil v mehko posteljo. V gozdu rojen in v gozdu vzrejen, poznal je Ivan čudovito moč gozdnih rastlin. Nekoliko takih zdravilnih rastlin je imel primešanih v olji, katero je zdaj vlival v skeleče rane ubozega vojaka. Potem mu je rane lepo obezal in kmalu je imel veselje videti, kakó je ranjenec mirno in sladko zaspal. Zdaj je imel Ivan še le priložnost, da si je gosta natančneje ogledal. Bil je krepke postave, rujavih lic in kodrastih las. Lice mu je bilo zeló znano in vender se ni mogel takój spómneti, kje bi bil videl tega človeka. Ko je opazil, da ranjenec spi, naslonil se je ob mizo poleg postelje ter tudi on zadremal.

Komaj je jutro zažarilo, že je Ivan po konci, da napravi bolniku zajutrek; ali bolnik se je v tem probudil in osupelo gledal okolo sebe po ubožnej Ivanovej hiši.

„O Bog, kam li sem zašel? Ali ni to óna ljuba kočica, v katerej sem preživel svoja mlada leta. Dà, dà v ónem kotu je viselo sveto razpelo, pred katerim sva s staro Marijano večkrat klečala in molila. O, Marijane ni več in tudi Ivana ni več, — njega sem jaz umoril, njega, kateri mi je bil največji dobrotnik in prijatelj na svetu. Je li še mogoče odpuščenje tolikej hudobiji? O dobri in usmiljeni Bog! samo jedno milost mi še izkaži v tem življenji, namreč to, da se odkritosrčno izpovem, ter odložim breme svojih pregreh. Grešil sem in hotel vpijoči glas svoje vesti utopiti v slabej tovarišiji, ali vse je bilo zamán. Vest me je pekla bolj in bolj, dokler nisem prejel zasluženega plačila za svoje pregrešno dejanje. O ko bi mogel vse to popraviti! Ko bi

mogel pasti pred Ivana na koleni ter ga prositi odpuščenja, kakó srečen bi bil ob svojej zadnjaj uri. Ali zamán, vse zamán!“

„Nikakor nè, Bogomir moj dragi! Tukaj sem jaz, še živim ter sem srečen, da te zopet vidim in se naslajam s tvojo ljubeznijo.“

„Ivan! ali je mogoče, da si ti tukaj? Ali mi moreš odpustiti?“

„Že davno, davno je vse pozabljeno in oproščeno!“

To rekši, združil je prsrčen poljub nekdanja prijatelja.

Silvaticus.

Ajdovo zrno.

(Narodna pripovedka.)



aši pradedi so živeli na izhodu, v takó imenovanej „svetej deželi,“ kjer žarno solnce pripéka leto in dan, kjer je vsega obilo, zlatá in srebrá. Ali v tem kraji so se ljudje časoma takó pomnožili, da so se zaradi prostora morali ruvati in pobijati, ter so nekateri prisiljeni bili svojih stanovanj si v drugih krajih poiskati.

Najpred se napravijo na pot naši pradedi, ki so miroljubnost čez vse cenili. Zapustili so kraj preblage sreče, ter se podali proti zahodu. Boginja, ki jih je zavoljo miroljubnosti zeló ljubila, dala jim je zrno, rekoč: „Koderkoli bode te popotovali, vsadite to zrno; kjer bode kalilo, zelenelo in raslo, ondu se naselite. Ako pa zrno ne ozeleni v treh dneh, izkopljite ga in pomeknite se dalje.“

Zrno ni nikjer ozelenelo: ne na bregu črnega morja, ne na ogerskej ne na poljskej planjavi, ne na gorah nemških, samó v zemlji slovenskej je začelo kaliti, zeleneti in cveteti; rodilo je obilega sadú in bilo na veliko korist Slovincem. Od iste dóbe seje slovenski kmet ajdo, katera je polovica njegovega premoženja.

Fr. Kav. Krušič.



Na materinem grobu.

Tri leta hladna krije te gomíla
Nepozabljiva, draga mati moja!
A pred očmi mi je podoba tvoja —
Naj tudi mi te zemlja je zakrila.

Ti vedno si pristrčno me ljubíla,
Molíla zame si, da bi iz bója
Bridkosti bila srečna hoja moja —
Skrbeti zame, nikdar nisi pozabila!

Ljubezen tvojo hočem poplačati —
Glej, tebe vedno bom se jaz spomínal,
Nepozabljiva, dobra moja mati!

Ko tudi meni bo se grob odgrínjal,
Tákrát bo treba svetu slovó dati:
Naj bi obema rajski žark se vtrínjal!

Ivan Zarník.

Beduini.

Beduini ali „otroci puščave“ se imenujejo vsi pastirski narodi, ki živé po velikih arabskih, sirskih in afrikanskih puščavah. Oni so bili prvotni gospodarji Arabije, imajo svoje posebne emire in šejke ter prehajajo s svojimi čredami (konji, velblodi i. t. d.) po vseh krajih osrednje puščave. Tekom mnogih stoletij so si ohranili svoj poseben značaj, svoje šege in navade. Beduini prebivajo v šatorih ter potujejo s svojimi čredami na okolo, iskajoč si dobre paše. Zeló so gostoljubni, hrabri in ponosni na svoj rod; ljubijo svobodo in neodvisnost, ter jo branijo proti vsakemu sovražniku z največjo pogumnostjo in vztrajnostjo; Beduini spoštujejo običaje svojih pradedov kakor malo kateri drug narod. Beduini so pa tudi, ako si jih od druge strani ogledamo, zeló maščevalni, strastni, razbojniški in praznoverni, ter niso še nikoli nikomur podlegli. V Arabiji jim je glavno mesto Nedžed. Beduinov vseh

skupaj se šteje do štiri sto tisočev, a vojakov lahko do sto tisočev na noge postavijo. Najmogočnejši med arabskimi Beduini so tako imenovani „Vahabiti“, ki imajo svoje središče v Rijadu ter neprestano napadajo sosedne razrode in karavane, ki preko njihove pokrajine pospešujejo kupčijo od morja do morja. Beduini živé tudi ob sirske meji in v Palestini. Po severnej Afriki so močno razširjeni ter so po teh krajih jezgra arabskega prebivalstva. Beduini so muhamedanske vere; vse

njihovo premoženje obstoji v čredah, največ velblodih, ovcah, bivolih in oslih. V živež jim je mleko, meso, riž, dateljni in kruh; živé zeló zmerno. Postave so krepke in visoke, ter so vedno oboroženi s sabljo, handžarom in puško. Žene so ravno tako pogumne kakor možje. Brati in pisati Beduini ne znajo; jedini poduk, katerega imajo vsak od svojega očeta, je sveto pismo, ki se „koran“ imenuje. Najljubša zabava jim je pripovedovanje pripovedek, ki prehajajo od ust do ust od starejših na mlajše, in pa prepevanje pesen, za katere imajo posebno voljo in sposobnost.

Velika planjava, navadno Nedžed imenovana, kder prebivajo Beduini, po večem je peščena puščava, katere velik del spada v znani brezdežni pas na zemlji. Velikih rek nima nobene, a podnebje je vroče in suho ter se le po višjih planjavah po noči nekoliko ohladi.



Šiba novo mašo poje.



kar je bil že v starodavnih časih sv. Duh skozi usta modrega Salomona izgovoril, da je strah Gospodov začetek modrosti, baš to je z drugimi besedami tudi izrečeno v slovenskej prislovisci: Šiba novo mašo poje. Straha ali šibe, ki strah dela, treba je vsakemu človeku, vzlasti otrokom, ako hočemo, da postanejo kdaj pridni in dobri ljudje.

Ker otroci kraljev in cesarjev niso nič drugačni, nego otroci siromakov, treba je tudi njim straha ali šibe, da vzrastejo pošteni možje ali žene, ter z veseljem delajo za čast božjo in srečo svojih bližnjih. Blagor tedaj otroku, ki se v pametnem strahu vzreja, kakor angleški prestolonaslednik, princ Velški, o katerem se iz njegovega šestega leta naslednja podučna zgodba pripoveduje.

Princ Velški — takó se imenuje na Angleškem vsak kraljič prestolonaslednik po pokrajini Wales ali kakor se izgovarja Wehls — prebival je na kraljevi pristavi.

Nekega dne bi se bil moral učiti v svojej sobi, kar pa tudi njemu ni vselej ugajalo, kakor marsikateremu drugemu otroku ne; rajši je gledal skozi veliko okno doli na vrt ter s prsti igral po šipah.

Njegova učiteljica, gospica Hillyard, videla je, da se princ igra in se ne uči, kakor bi moral, prijazno ga je opomnila, naj ne zabi svoje naloge učiti se. Princ jej osorno odvrne: „Jaz se nočem učiti!“ —

„Zato vas bodem morala jaz za kazen v kot postaviti,“ reče učiteljica. Na to se princ razjezi in reče: „Jaz se nočem učiti in tudi ne bodem stal v kotu, jaz sem princ Velški.“ To izgovorivši brene z nogo v šipo, da se na drobne kosce zdrobi. Zdaj vstane učiteljica in resno reče: „Sir! (to je po naše gospod) vi se morate zdaj učiti ali pa takój tja v kot stat iti.“ „Nočem!“ zopet se jezno odreže mali princ in še drugo šipo na oknu zdrobi.

To je bilo učiteljici vender preveč, zatorej pozvoni kraljevemu služabniku ter mu naroči, naj princea Albertu, prinčevemu očetu, ponižno naznani njeno prošnjo, da bi se kraljevo Veličastvo blagovolilo k njej potruditi, ker mu ima o zadevi njegovega sina nekaj važnega sporočiti.

Kraljevičev oče pride in si ukaže vse povedati, kar se je bilo zgodilo. Potem se obrne k sinu in mu reče: „Sedi tukaj na stolec in mirno čakaj, da se vrnem.“ Oče otide v svojo sobo, vzame sv. pismo in šibo ter se povrne v sinovo sobo. Stopivši pred sina, pravi oče: „Poslušaj zdaj najprej, kaj govori sv. Pavel tebi in vsem drugim otrokom. V listu do Galačanov (4, 1. 2.) piše sv. Pavel: „Jaz pa rečem: dokler je naslednik majhen, ne razloči se od hlapca, da-si je gospodar vsega, nego pod váruhi je in oskrbniki do onega časa, kateri mu je postavljen od očeta. Res je,“ nadaljuje oče, „da si ti princ Velški, in če se pošteno vedeš, postaneš velik gospod, in po smrti svoje matere, katero nam Bog še dolgo ohrani, mogočni kralj angleški. A zdaj si še otrok, ki mora svoje váruhe in oskrbnike na vsako besedo slušati. A znati tudi moraš drugo besedo sv. pisma, katero je modri kralj Salomon povedal (Preg. 13, 24.), rekši: „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; a kdor ga ljubi, strahuje ga vedno.“

Na to potegne oče izpod suknje šibo in bodočega kralja angleškega prav pošteno našiba ter ga postavi v kot, rekoč: „Tukaj bodeš zdaj tako dolgo stal in se učil, dokler ti učiteljica ne dovoli, da smeš zopet k mizi stopiti. Mislim, da si bodeš zdaj zapómnel, da si še pod oskrbniki in vâruhi, katere moraš slušati, kakor bodeš moral pozneje, kadar odrasteš, Bogu in njegovim zapovedim pokoren biti.“

Blagor otrokom, ki se v takim strahu vzreajo! Očetje in matere naj si za vzgled odgojevanja svojih otrok vzamejo princa Alberta, pokojnega moža sedanje angleške kraljice, a otroci naj bodo Bogu in roditeljem hvaležni, ako imajo take odgojitelje, kakor bodqči kralj angleški.

J. S-a.

Spomini.



stani, Možinov Jožek te že čaka!“ poklicali so me mati.

Da-si bi še rad malo pospančkal, zlezel sem vender-le brzo iz postelje. — Ko sem se oblekel, odrinila sva z Jožkom od doma, da bi šla zadnjič pomôlit se k Materi Božjej na Bledski otok, predno odpotujeva v šole ljubljanske.

Bilo je lepo poletno jutro. Na vzhodu se je rumenila rujna zôra. Vse je bilo mirno. Po polji je dremalo klaseče žito, cvetice so sanjale sanje, rôsna trava ob poti se je plegla . . . Stopila sva v gozd. Lahen vetrič je zapihljal skozi gosto gabrovje ter otresal rôsne kapljice z drevja. Šum najinih stopinj je vzbudil kako ptico. Tihoten „civ-civ“, in gromko je zletela z veje na drevó, ki je bilo od steze nekoliko bolj oddaljeno. — Ob trhljem parobku se je krožilo mravljišče. A bilo je, kakor da bi bili izumrli vsi njegovi prebivalci. — Pajek je prepregel pot z drobnimi nitmi, na katere so se obesile rôsne kapljice. Takó mirno je bilo vse v gozdu, takó tiho! A nama je bilo srce mehko, kakor je bil mehák mah pod najinimi nogami . . .

Kar se pripelje na nebo kraljevo solnce in pošlje svoje svitile žarke tudi gozdu. Kaka izpremembra! Vse se je jélo gibati, vse glasiti. Vetrič je pričel glasnejši šopot z listjem, brisaóč mu raz lice rôsne kaplje. Ptice so frfotale od veje do veje in prepevale milozvučne pesni. Na mravljišči se je prikazal skozi obokana vratica zaspan obrazek, za njim drugi, tretji . . . brez števila. — Rôsa se je mavričila po mahovji . . .

Kakor živo srebro se je lesketalo pred nama-jezero; v njem pa se je zrcalil otok in bela cerkev. Stopila sva v čolnîč, v katerem je naju prepeljal Posavčev Francè do otoka. — Z lahnima nogama sva prehodila stopnice, peljajoče do božjega hrama, ter z radostnim srcem stopila do oltarja. Cerkvenik je ravno prižigal sveče. „Cin-cin,“ in sv. daritev se je pričela. — Sveta pobožnost je nama bila v srei, iz katerih so se dvigale goreče želje in prošnje, kakor kadilo pred stol Bogorodice. — Minula je sv. maša. Iz cerkve se je vsula množica molilcev. Tudi midva sva izstopila. Nad stopnicami sva srečala Uršo, staro ženico, našo sosedo.

„Dobro jutro vama Bog daj, šolarja! Pa saj ne gresta že domóv? Saj se vama ne mudi, zajutreka vama tudi ne bodo pojedli. In če bi ga, kaj bi

vama to délo? Mlada kri, močna kri! — Jaz imam opravek pri Joštovih. Peljita se z menoj, potem se pa vrnemo vsi trije skupaj domóv!“

Takó je rekla Urša, a midva sva bila zadovoljna. Sedli smo v ladijo, in stara ženica je odveslala od kraja. Okolo čolníča so se narejali kolobarčki, širili se in širili in končno — izgubljevali . . .

Solnce je stalo že precéj visoko. Tam na nebosklonu se je odtrgal od kope sivih oblakov velik del in plaval je leno, in plaval in plaval. A sredi neba je obstal sam. Počasi se je širil, dokler se ni razcépil na dvoje. Polovici pa sta jeli manjšati se in bledéti. Končno sta izginili . . . Gledala sva z Jožkom ta oblak in tudi Urša ga je gledala. Kadar ga pa ni bilo več videti, rekla je:

„Tako je človeško življenje, takó se bo godilo tudi vama: Odrtgala se bosta od rojstne hiše, od domače vasi in šla daleč v svet. Živela bodeta nekaj časa skupaj, a potlej bodo šla tudi vajina pota na dvoje. Hirala bodeta in ginila in na zadnje popolnem izginila s svetá, kakor je izginil ta oblak. Glejta, takó se godi vedno!“

„Odkod pa pridejo oblaki, Urša“ vprašal sem ženico gledajoč jej v nagubančeno lice.

„Tam od daleč, izza devete goré, iz devete dežele. Aj, tam ti je lepó, dobro! Ljudjé so tam vedno zdravi in mladi. Nikdar se jim ne nagubanči koža, nikdar ne osivé lasjé. — In pa srečni so tudi! Letina je tam vedno obila. Govéd je velika, da stoji z jedno nogo na jednej, z drugo na drugej gori. V sredi pa je dolina, in v to dolino molzejo mleko. Potem sede nekaj možakov v čoln in se vozijo po tem mlečnem jezeru, kakor mi zdaj tukaj ter posnemajo smétano s kôrci. Potlej jo nesó vrhu visoke goré, zlijejo jo v sodec in te sodec zabijejo v velikansk sod. Ta sod izpusté raz goro, in kadar pritrkaliči v dolino, že je v njem présno maslo. — Aj, dobro se jim godi tamkaj!“

„Kam pa denó posneto mleko?“ vprašal je Jožek.

„Kar ga potrebujejo, odnesó ga v svoje gradove (kajti njihove hiše so kakor naši gradovi), v ostalem pa se kopljejo. Zató pa so vedno lepo beli kakor lilije.“

„Zakaj pa ne ostanejo oblaki v deveteh deželi, kjer je tako krasno in dobro?“

„To ti je čudna reč. Vsak le sili od dóma v daljni svet, misleč, da je domá hudo, da je med svetom bolje. — Tudi oblaki, pijani velike sreče, niso zadovoljni in plóve iz doma, iskat še večjih dobrot. Kadar prispó preko devet gorá nad našo zemljo in gledajo samo siromaštvo, ból in trpljenje, stori se jim milo, toži se jim po dómu in jočejo britke solzé. Mi pa pravimo, da gre dež, mi nevedneži!“ . . .

Takó in še mnogo drugega je nama pripovedovala stara žena, ko smo se vozili od otoka do Joštovih in odtod domóv. A mi dva jo sva poslušala, pazno poslušala.

* * *

Minul je mesec od tega, minulo še pol meseca. Na otoku ni bilo več maš, nego le v farnej cerkvi. — Žito so že pospravili, in kjer se je zibalo poprej po polji rumeno klasje, štrlelo je zdaj bilje iz zemlje.

Negega dne je stal pred hišo voz pregnjen z zelenim kocem. — Konj je nemirno brskal s kopitom po tleh.

Sedla sva z Jožkom na voz. Njegov oče so pognali, in — z Bogom vas domača, z Bogom rojstna hiša! . . .

Prah se je dvigal izpod koles in obešal po grmovji ob cesti. A konj je hitel z nami naprej, proč od doma. — Ozrl sem se. — Več ni bilo videti domače vasi, krasnega jezera; drevje ju je zakrilo. Samó tam daleč so se naslanjali znani vrhunci znanih mi gorá na sivkasto nebó. A tudi ti so izginjali drug za drugim . . .

Prišli smo na železniško postajo. Odtod nas je kmalu pripeljal vlak v Ljubljano.

Šola je naju vzprejela z Jožkom med svoje tesne stene . . . Čas je potekal, minulo je leto za letom. — Razšla sva se s prijateljem. — Daleč biva zdaj, daleč v tujej zemlji, ob širnem Dunavu in samó redkokdaj se vidiva. A kadar naju za kratek čas združi osoda, uhaja nama spomin nazaj v rojstno vas, k bledskemu jezeru, do sneženih gorá, nazaj v najkrasnejši kotiček slovenske zemlje, kjer sva živela veselo in srečno, ko so nama še cvetela mlada leta . . .

Ksaverij.

Maček in lisica.

 Živel je mož. Imel je mačka, a tako nesramnega, da je bilo joj! Naveličal se ga je mož. Misli in misli je, vzel mačka, dejal ga v vrečo, zavezal jo, nesel v gozd in jo ondu vrgel od sé. Maček je hodil in hodil in prišel do hišice, v katerej je živel gozdár, zalezal se je pod streho in ležal. A kadar je hotel jesti, šel je v gozd, lovil ptiče in miši; najedši se, vrnil se pod streho, in dobro se mu je godilo.

Nekdaj je šel maček na izprehod, a srečala ga je lisica, zagledala ga in dejala: „Toliko let že živim na sveti, ali take zveri še nisem videla.“

Poklonila se je mačku in rekla: „Povej, mladeneč dobri, kdo si ti? Kakó si zašel sém in kakó te zovó? Maček se je naščetinil in odgovoril: „Jaz sem poslan iz sibirskih gozdov k vam za župana, a kličejo me na imé Mačefej Ivanoviča.“

„O Mačefej Ivanovič“, govori lisica, „nisem znala za tebe, nisem vedela; nú pojdi vendar k meni v gosti.“ — Maček je šel k lisici. Pripeljala ga je v svoj brlog, začela siliti z razno divjačino in ga vprašala: „Mačefej Ivanovič, ali si oženjen ali še prost?“

„Prost,“ reče maček.

„Tudi jaz sem lisica-devica; vzemi me za-mož!“

Maček je bil zadovoljen in začelo se je veselje in pirovanje.

Druzega dné se je odpravila lisica iskat hrane, da bi bilo z mladim možem od česa živeti, a maček je ostal domá.

Hiti lisica, a sreča jo volk in vpraša: „Kje si bila, kuma?“

„Domá in za-mož sem šla.“

„Za katerega si vendar šla, Lizabeta Ivanova?“

„Ali še nisi slišal, da so nam poslali iz sibirskih lesov župana Mačefeja Ivanoviča? Jaz sem zdaj županja!“

„Né, nisem slišal, Lizabeta Ivanovna! Kakó bi ga pač videl?“

„U! Mačefej Ivanovič je jako srdit, ker nima ničesar, da bi jedel! Čakaj! Poišči ovna in prinesi mu ga v poklon. Ovna polóži tjà, a sam se skrij, da te moj mož ne vidi.“

Volk je šel iskat ovna. A lisica gre dalje, in sreča jo medved. Tudi ta bi rad videl Mačefeja Ivanoviča. Lisica mu je dovolila in rekla, da naj prinese celega bika v poklon. Medved je pohitel za bikom.

Prinese volk ovna, odira ga in premišljuje. Zdaj se ozrè, in glej! medved leze z bikom.

„Da si mi zdrav, brat Mihajlo Ivanovič!“

„Da si mi zdrav, brat Leon! Ali nisi videl lisice z možem?“

„Nè brat, davno že čakam.“

„Idi, pokliči!“

„Nè, ne grem Mihajlo Ivanovič! Pojdi sam, ti si smejeji od mene.“

„Nè, brat Leon! Jaz ne grem.“ — Zdajci pribeži, bog si ga vedi od kod, zajec. Medved ga pokliče: „Pojdi sèm, brzi vražec!“

Zajec se je prestrašil in prihitel.

„Nù, ali veš, kje živi lisica?“

„Vem, Mihajlo Ivanovič!“

„Idi skoraj tja in reci jej, da sta Mihajlo Ivanovič in brat Leon Ivanovič že davno gotova, čakata samó tebe in možá, da se mu poklonita z ovnom in bikom.“

Zajec se je podal k lisici brž in bolje, a medved in volk sta začela misliti, kam bi se skrila. Medved reče: „Jaz zlezem na smreko.“

„A kaj hočem jaz? kam naj se denem?“ poprašuje volk. „Védi, jaz ne prilezem nikakor na drevo! Mihajlo Ivanovič, skrij me kamor koli moreš, o pomózi mi v sili!“

Medved ga je skril v grm in pokril s suhim listjem; a sam je zlezal na smreko, prav do vrha, ter gledal, kdaj pride Mačefej z lisico.

Zajec je v tem pritekel do lisičinega dupla, potrkal in dejal lisici: „Mihajlo Ivanovič z bratom Leonom Ivanovičem me je poslal povedati, da sta že davno gotova; čakata le tebe z možem, da bi se vama poklonila z ovnom in bikom.“

„Idi brzec! takój prideva!“

Zdaj pride lisica z mačkom. Medved ju je zagledal in rekel volku: „Nù, brat Leon Ivanovič, lisica gre z možem; kako je on majhen!“

Prišel je maček in se takój zagnal na bika. Dlaka se mu je naščetinila, in začel je trgati mesó z gobcem in tacami, a zraven je predel: „malo! malo!“

Medved je dejal: „Velik ni, ali požrešen! Našim štirim bi bilo to preveč, a njemu samemu je še premalo; da bi le še nad naju ne prišel!“

Volk je hotel videti Mačefeja Ivanoviča, a skozi listje se ni dalo. Jel je razprskavati listje nad očesi. Maček je slišal, da listje šumi. Misleč, da je miš, skoči in volku prav v nos zasadi kremplje. Volk je bežal, kakor bi kdo za njim kuril. A maček se je prestrašil in skočil premo na drevo, kjer je sedel medved.

„Nù,“ misli medved, „zagledal me je.“ Treba je uiti. Udal se je v voljo božjo. Padel je z drevesa in si zdrobil vsa jetra. Skočil je na noge ter zbežal. Lisica je vpila za njim: „Poplašal vaju boče, počakajta!“

Od tega trenutka se bojé vse živali mačka. On in lisica sta se z jedjó dobro založila za vso zimo, dobro živela ter bila vesela.

(Iz ruskega preložil Ksavèrij.)

Prirodopisno - natoroznansko polje.



Psi po severnih krajih ledenega morja.

Kar je velblod prebivalec po peščenih puščavah, konj prebivalec po obdelanih krajih, to je pes prebivalec po severnih krajih ledenega morja. Ljudje, ki stanujejo v teh pustih mrzlih krajih, ne bi mogli živeti brez teh psov, ki jim so njihova jedina domača žival. Pravo pasje življenje imajo psi v Sibiriji, Kamčatki in v severni Ameriki. Ti psi so nekoliko večji od našega ovčarskega psa, podobni so volku, in to ne samo v



telesnej postavi, nego tudi v lastnostih. Ponižni in pokorni sužnji so, ali človeku vendar niso nič kaj zvesti, in okradejo ga, ako le morejo. Pes opravlja pri Kamčadalcih več služb. Na paši čuva udomačene severne jelene, gre z gospodarjem v lov na medvede, vidre, jelene, nosi tovore in vleče sani. Šest ali osem tacih psov vozi 5 ali 6 ljudi po 10 milj daleč na dan. Pri vsem tem se mu kaj slabo godi. Kamčadalec ne pozna njegove vrednosti ter nima srea do njega. Ako le more, udari ga ali sune, in stradati mora, da ga ni družega, nego kost in koža. Zatorej se ni čuditi, da mu žival ni privržena in zvesta.

Kamčadski psi jedó ribe. Od vzpomladi do pozne jeseni se nihče niti ne zmeni za svoje pse. Sami si morajo iskati živeža in lepo jih je gledati, kako spretno lové ribe po potokih. Na jesen polovi Kamčadalec svoje pse in jih priveže h kolu, a jesti jim ne da ničesar, ker morajo stradati, da so potem bolj

lehki in urni za tek. Čudno je to, da ti psi kruha ne jedó, naj so tudi lačni, da se skozi nje vidi. Drugače pa jedó vse, in ni je nesnage, katere ne bi požrli. Po lestvah se splazijo tudi v hiše, kadar ni ljudi doma in požró vse, kar jim pride pred gobec: ribe, kože, jermenje, obleko in druge stvari.

Brez teh psov bi Kamčadalec večji del leta ne mogel nikamor iz svoje kočee. Vsaka druga žival bi se pogreznila v debelem snegu, samó lehki pes predirja te velike snežene planjave. Globoko pod snegom zavohajo pot ali kočee, katero je sneg zamegal ter v največjem vihru, ko človek ne more odpreti očesa, najdejo najbližji pot do doma. Tudi že naprej slutijo nevihto; gospodar to opazi in se zna po tem ravnati. Ako je vihar prevelik, izpreže Kamčadalec pse, leže v sneg, a psi okolo njega, da ga grejejo. Večkrat morajo po več dni tako ležati, da se zopet zvedri.

Na potu se psi večkrat spró med seboj, začno renčati in hipoma se skoljejo. V tem prepiru se grizejo in valjajo po snegu, trgajo jermenje in druge stvari, ki jim pridejo pred gobec. Gospodar udriha po njih s palico ter ima dosti opraviti, predno jih spravi zopet v red in jih novič vpreže.

Denašnja slika vam kaže tako pasjo tolpo, ki je prišla do zaloge živeža, katero so imeli potovalci severnega pôla s seboj. Hlastno so planili psi čez to zalogo ter pograbili vse, kar je bilo v zalogi. Z veliko težavo, s koli in drogi, spravili so možje to divjo tolpo v red; mnogi teh psov se rajši dadó umoriti, nego da bi izpustili svoj plén.

— x —

Voda.

Da-si je voda vsakemu otroku dobro znana, vender vam hočem povedati nekoliko o vodi. — Kar je pridna in skrbna gospodinja v hiši, to je voda v naravi. Brez vode bi postala površina naše zemlje pusta goličava, podobna afrikanskim pustinjam za časa suhih let, kadar malo ali prav nič ne dežuje. Brez vode bi ne mogle rasti rastline, niti živali živeti. Vsega živega bitja bi bilo konec, ako bi ne bilo vode na zemlji; zatoorej so z vodo preskrbljeni vsi prostori in kotički naše zemlje. Voda teče v rekah in potocih ter se iz teh izliva v morje. Iz morja se polagoma izpreminja v paro in vzdiguje v zrak, ôd koder pada v podobi dežja zopet na našo zemljo. Voda se nam kaže tudi v podobi rôse, snega, toče in ledú. Zbira se na golih hólmeih in obrastenih planjavah, izvira iz studencev, nareja potoke, reke, jezera in morja. — V vodi prebijejo nekatere živali vse svoje življenje, recimo: ribe, raki, žabe i. dr. Da-si je z vodo več nego dve tretjini naše zemlje pokrito, vender je primanjkuje po nekaterih krajih ljudém in živalim.

A dobri Bog je ukrenil takó, da vsaka stvarca, bodi si žival ali rastlina, dobi toliko vode, kolikor je potrebuje, da si ugasi žejo in ohrani življenje. Bodi mu čast in hvala na veke!

Zrelogorec Vipavski.

— x —

Razne stvari.

Drobtine.

(Kolike koristinam je ptičje gnezdo.) Nek prijatelj ptic je izračunal, koliko koristi ima poljedelec od jednega samega ptičjega gnezda. On računi tako-le: Pet ptičkov v enem samem gnezdu sné na dan najmenj 200 gosenic. Stari pitajo mladiče do 30 dni. Da jih odpitajo, uničijo do 7500 gosenic. Recimo, da vsaka gosonica uniči na dan samo po jeden sadni cvet, tedaj bi 7500 gosenic v tem času uničilo okolo četrtilijona sadnih cvetov. Recimo, da bi bila polovica teh cvetov odpadla (vsled mraza, dežja i. t. d.) ima vender s pokončanimi gosenicami jedno samo ptičje gnezdo vrednost jedne osmine milijona jabolk, hrušek, sliv, ali katerega koli drugega ovočja (sadj). Razvidno je torej, koliko nam koristijo naše domače ptice in koliko greši oni, kateri pobija mlade in odrasle ptice. — j —

(Imena naših novcev.) Naš „krajcar“, je dobil ime od križa ki se po nemško „Kreuz“ imenuje. A to zaradi tega, ker je bil v početku na vsakem takem denarju narejen križ. Prve take denarje, pravijo, da je izdal cesar Konstantin Véliki. Pozneje so tudi drugi izdajali take denarje in so jih imenovali „krajcarje.“ — Prve „groše“ je koval česki kralj Venceslav II. 1296. l. Ti groši so bili od srebra, četrta lota težki in debeli, ter so jih zaradi te debelosti imenovali po latinske besedi „grossus“, da so je razločevali od drugega drobne denarja. — Forinte so začeli kovati 1252. l. v Florencu, zato se je imenoval „florent“ in od tod je postala beseda forint. — Kasneje so začeli kovati na Nemškem denarje od zlatá ter so je imenovali po nemške besedi „Gold“, „golden“, „Gulden“, kakor se še danes po nemško imenujejo. Odtod izvira česka beseda „zlatý“ (zlat) in po nemškem nepravilna beseda „goldinar.“ „Thaler“ (tolar) je dobil ime od Joahimsthala na Českem, kjer so bili našli bogate rudnike zlatá in srebra, in kjer so se leta 1515, začeli kovati težki srebrni novci. Po Joahimsthalu so je imenovali „Joahimsthaler“ a pozneje samó

„thaler“ (tolar). — Dukati (cekini) so bili kovani najpred na Laškem in to, kakor se pripoveduje, v šestem stoletji; a drugi zopet trdijo, da so jih jeli kovati 1140. l. Imé so dobili od latinske besede „duccatus“, kar pomeni vojvodstvo od besede „dux“, slovenski „vojvoda.“

— j —

Kratkočasnici.

* Snidé se neke vsi zajeli po zapovedi svojega starešine. Pa jim reče starešina: „Bratje moji! srce mi se raduje, kadar na vas pogledam in vas vidim toliko okolo sebe, ali naše življenje na tem svetu ni vredno počenega groša, kajti rogaço se nam ljudje in vse četveronoge živali ter nam oponašajo, da smo plašljivci, da se vsake stvari bojimo in takój vtrepetámo, če v grmu le pošumi, in takó je tudi. Jaz za nobeno ceno pod tako sramoto več živeti ne bodem, nego pojdem utopit se v óno jezero. Kdor ima kaj časti in kdor je moj, idi za menoj.“ — On steče in vsi jo udarijo za njim; ali kadar pridejo do vode, začno žabe na vso naglico skakati od strahú v vodo. Starešina to videč, zavpije na zajce: „Stojte, ne utopite se! Lažejo ljudje in vsak drug, kdor pravi, da smo mi največji plašljivci; saj ste videli, kakó so žabe poskakale v vodo od strahú pred nami. Vrne se raje vsak, od koder je prišel in razglašaj po vsem svetu resnico; a kdor ne veruje, popasite mu vso pšenico in deteljico in oglođajte mu vse cepljence.“ („Po Vuku Vrčevicu.“)

* Oče: „Lukec, ti moraš ranjeje vstajati, ali ne veš, da je rana ura zlata ura? Glej, danes zjutraj, ko sem šel na vse zgodaj v mesto, našel sem listnico, v katerej je 100 gld. shranjenih.“

Lukec: „Ali, oče! óni, ki je listnico izgubil, óni je še ranjeje vstal, nego vi, a za njega ni bila rana ura zlata ura.“

Zabavna naloga.

(Priobli H. Podkrajšek.)

Iz naslednjih zlogov in črk: a, a, bo, da, dor, go, i, ja, ka, le, lov, men, na,

nik, ro, so, ta, te, vi, zi, sestavi osem besed, ki značijo: 1. moško krstno ime; 2. žensko krstno ime; 3. dan v tednu; 4. okusen sad; 5. moško obleko; 6. del človeškega telesa; 7. kmetijsko orodje; 8. zadnjo besedo v „očenašu.“

Ako vse te besede jedno pod drugo primerno postaviš, daš ti njihove začetne črke, čitajoč jih od zgoraj nizdol, ime mogočnega cesarstva.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Slovstvene novice.

* Pučke priče za odrasliju mladež. Priredio Skender Fabković. U Zagrebu nakladom hrv. pedagogijsko-književnoga zbora 1884. 8°. 108 str. Cena 40 kr. (s poštnino 44 kr.) — To je knjižica, polna narodnih hrvatskih pripovedek, ki so tako mično pisane, da jih človek ne odloži poprej iz rok, predno jih ne prebere. Takó bi se moralo pisati, kadar se piše v priprostem narodnem jeziku. Skender Fabković, ki je tudi nekaterim slovenskim učiteljem znana osoba, pridobil si je s to knjižico

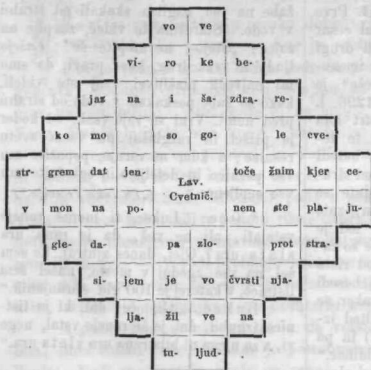
veliko zaslugo na slovstvenem polju za hrvatsko mladino. Tudi naši učitelji se bodo iz nje lahko učili, kako je treba pisati, kadar se piše v lepem narodnem zlogu. Priporočamo jo prav živo vsacemu, kdor se zanimiva za svoj narodni jezik.

* Jos. Ljud. Varjačića spisi za mladež. Knjiga I. Proljetno cvieće. Pjesme mladjenke. U Zagrebu. Tiskom Drag. Albrechta. 1884. 8°. 127 str. — To je naslov najnovejšej knjižici za hrvatsko mladino. Gospod Jos. Ljud. Varjačić je predobro znan v hrvatskej literaturi kot izvrsten pisatelj za hrvatsko mladino, zatojre bi bilo odveč, ako bi govorili o vrlini njegove pisave; mi le želimo, da bi se njegovi spisi razširili na daleko in široko tudi med nami Slovenci. Cena omenjenej knjižici je broš 50 kr., vez. 60 kr. (po pošti 5 kr. več.) Naročila se pošiljajo po poštnoj nakaznici v knjigotržnico Mućnjak-Senftlebenovo ali pa pisatelju samemu v Zagreb.

(Očeno novih slovenskih knjig, ki jih imamo uže precejšno število pred seboj, prinesemo v prihodnjem listu.)

Skakalnica.

(Sestavil Lav. Cvetnić.)



(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Listnica.

Gg. L. Z. v Brusnicah: Ne moremo ustreči Vašej želji, ker od 1872. l. nimamo nobenega „Vrtčevega“ števila več. — Silv. v Vipavi: Nam bode drago, ako nas razveselite s kako primerno pesneco za „Vrtce“ Zdravi! — Z. V. v G.: Vaši pesniški in prozačni sestavki niso še zreli za tatis. Mislil imate dobre in lepe, ali gledé oblike in slovniice, treba bi bilo malo ne vse predelati in opiliti, predno se bi dalo v javnost. Mi Vam svetujemo, delajte in pišite, kadar Vam kaj časa preostaje ter potlej pilite, dokler bode zrelo; tako se botele polagoma izobrazili v slovenskej pisavi. Ako pa nemate časa, potlej Vam pa naravnost svetujemo: pero v stran! Od priposlanih sestavkov skušali bodedo priobiti, kar je dobrega zrna. — S. T. v M.: Lepo je, da se vadite v slovenskem spisoovanju, ali nikarte misliti, da je tudi vse za tatis, kar napišete. Vi ste še mlad, in — kasneje bode tudi Vaši sestavki dozoreli. — Čast. gg. naročnike, ki nam naročnine za letos še niso poslali, prosimo, da nam jo skóraj pošljete, sicer jim prihodnje „Vrtčevo“ število obustavimo. — „Ured.“

„Vrtce“ izhaja 1. dná vsacega meseca, in stoji za vsa leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčeve“, mestni trg, štev. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.